

[L'HORT DE ROSELLÓ]

Una oportunitat per a les nostres varietats tradicionals

per JOSEP ROSELLÓ I OLTRA

No fa moltes setmanes que es va presentar el “Pla de la diversitat agrària valenciana”, per la consellera d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural, Elena Cebrián. El Pla tracta de la diversitat del camp valencià, formada per totes aquelles varietats antigues d'hortalisses, fruiters i races ramaderes que formen part de la nostra història i tradició, que ara no trobem als mercats i difícilment es troben cultivades. Són allò que tècnicament s'anomena «recursos genètics», que sabem que hi són però no es veuen.

No es veuen perquè l'agricultura moderna és més simple. La implantació del model de l'agricultura industrial ha representat, entre altres coses, una simplificació exagerada del món rural, i aquesta reducció implica la desaparició de les varietats tradicionals. Les varietats modernes s'ajusten al paquet tecnològic de la «revolució verda», mentre que les nostres locals, adaptades al nostre territori i a la nostra manera de menjar, no donen el perfil tècnic de la nova agricultura. Aquesta desaparició és un dels motius de les normatives oficials per a la protecció de la diversitat agrària. Mesures que estan aplicant-se, però que tenen un defecte: se centren en la conservació *ex situ*, fora del lloc. Així, tenim grans col·leccions de llavors conservades a baixa temperatura, i aquesta és una manera d'evitar que desapareguen, però no és la millor per a mantenir-les en cultiu. La simplificació de l'agrosistema, que en un principi semblava adequada per augmentar la producció agrària, aplicada a la realitat comporta conseqüències no desitjades, inesperades i molt greus.

El “Pla de la diversitat agrària valenciana” naix després de comprovar que cal conservar les llavors *in situ*, en el camp: si no són cultivades, a més de perdre adaptació a l'ambient, no poden ser conegudes pels consumidors, aquests no les demanaran i quedaran oblidades per sempre; no tindran futur si els llauradors no les planten i els ciutadans no les consumeixen.

Per a donar una oportunitat als nostres recursos genètics es crearà el *Catàleg de varietats d'interès agrari valencià*: un registre de varietats antigues en què els agricultors podran trobar les llavors que necessiten. Les varietats estaran fitxades i publicades en la web de la Conselleria d'Agricultura, amb accés

Josep Roselló

lliure per a tots els ciutadans, i cadascuna tindrà una descripció morfològica, agronòmica i, en la mesura del possible, cultural. La informació cultural lligada a les llavors és de gran importància: els agricultors majors en saben molt, i aquest coneixement ens pot ajudar a gestionar de manera sostenible les del catàleg. Una comissió d'interessats del sector agrari el gestionarà, indicarà quines varietats han de formar part de la col·lecció i quines accions de promoció cal encetar. I és que el nostre drama és que tenim tantes varietats interessants que caldrà triar les de més valor d'ús i interès de mercat.

El Pla també reconeix l'activitat d'organitzacions de la societat civil com Llavors d'Ací, El Rincón de la Diversidad, o la Red de Semillas, que han treballat de manera voluntària sense suport de les institucions oficials. La tasca d'aquestes entitats continua sent important, ja que són les que divulguen els cultius locals, els donen a conèixer, els promocionen en mercats locals i n'incentiven el consum.

Tenim davant un pla de foment de la diversitat agrària valenciana que ens proposa que coneixem i consumim els nostres aliments. Totes i tots estem cridats a participar en aquesta conservació activa als nostres camps, als mercats locals i a les nostres taules. El repte té gran interès i importància. Participem-hi. 🍅

Josep Roselló i Oltra. Tècnic agrícola. Estació Experimental Agrícola de Carcaixent.